

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP

Előfizetési árak: Egész évre 2 doll.
Félévre 1 doll.
Egyes szám ára 5 cent.

Budapest, 1921.

II. évfolyam 43. szám.

Vasárnap, október 23.

Amerikai magyarok földhöz juttatása.

Irta: Schandl Károly dr.

nemzetgyűlési képviselő, a «Vasárnap» felelős szerkesztője.

Itthon minden jel arra mutat, hogy a földreform végrehajtása teljes erővel megindul. A nagy latifundiumok nagy részének megváltása, illetve haszonbérbe való átvétele elővételi joggal küszöbön áll. A reform végrehajtásánál nem feledkezünk meg az amerikai magyarokról sem, akik vissza akarnak térni régi hazájukba. A földreformtörvény 3. §-a kimondja, hogy akik nem született magyar állampolgárok, azoknak nem juttatható sem házhely, sem föld. Az amerikai magyarokkal azonban kivételt tesz. Ugyanezen paragrafus ugyanis kimondja, hogy azon idegen állampolgárok, akik született magyar állam-

polgárok gyermekei, de mert külföldön születtek, külföldi honosságot nyertek, részt kérhetnek maguknak a magyar földből és házhelyekből. Az amerikai magyarok tehát még akkor is bejelenthetik magukat a földszerzésre, ha szüleik vándoroltak ki annakidején Amerikába s ők maguk már Amerikában születtek és amerikai állampolgárok. Nem okoz e tekintetben nehézséget az sem, ha a visszahonosítási eljárás még befejezést nem nyert. Csupán az szükséges, hogy a visszahonosítás iránt a törvényes eljárást indítsák meg. Vonatkozik ez mindazokra, akik a magyar állampolgárságot kivándorlás

Horthy Miklós kormányzó Pécssett szemlét tart a lovasság felett.

folytán bekövetkezett hosszas távollét miatt elvesztették s vonatkozik utódaikra is. Egyébként a visszavándorlókra is megfelelő alkalmazást nyerne a földreform törvény rendelkezései, éppúgy mintha itthoni magyar állampolgárok lennének.

Mivel értesülésünk szerint többen készülnek haza amerikai véreink, hogy itthon, megtakarított dollárjaikkal kis földbirtokot és házhelyet szerezzenek, röviden és világosan elmondjuk, mit kell tenniük, hogy ezen céljukat legbiztosabban elérjék.

Legcélszerűbb, ha csoportosulnak azok, akik ugyanazon község határában akarnak letelepedni. Ezek egy közös beadványt szerkesszenek az *Országos Földbirtokrendező Biróság*hoz (Budapesten), mely beadványban írják meg azon óhajukat, hogy mely községben milyen nagyságú földbirtokot szeretnének megvenni, illetve bérbe

elbírálás alá veszi s utasítja a hatósági közegeket az eljárás lefolytatására. Mindenesetre kívánatos az is, hogy a beadvány másolatát azon község előljáróságának is megküldjék, amelynek a határában földet akarnak szerezni, hogy az is tudjon róla.

Az amerikai magyarok közül alig van néhánynak idehaza földje. Ezt azért kell megemlítenünk, mert

akinek Magyarországon nincs földbirtoka, az legfeljebb 3 katasztrális hold földet kaphat és 600 négyszögölnél nem nagyobb házhelyet és belsőséget.

Amerikai véreink tehát, akiknek itthon nincs semmijük s földhöz akarnak jutni Magyarországon, 600 négyszögölnél nem nagyobb házhelyre és 3 katasztrális holdnál nem nagyobb földterületre tarthatnak igényt, ha mezőgazdasággal foglalkoztak, szóval a földműveléshez értenek. Akiknek néhány hold földjük van idehaza, azok törpebirtokukat legfeljebb 15 katasztrális holdra egészíthetik ki s természetesen kérhetnek 600 négyszögölnél nem nagyobb házhelyet is.

Nem veheti senki rossz néven, hogy a magyar állam elsősorban azoknak a kívánásait teljesíti, akik a világháborúban hazájukért rokkantakká, hadiözvegyekké és árvákká lettek, vagy a háborúban vitézségi érmet kaptak, de ezeketán az itthoni és amerikai magyarok egyforma elbírálás alá kerülnek. Ezt a törvény világosan kimondja.

A házhelyek kiosztása több száz községben már megtörtént, de az ország nagyobb részében most van elintézés alatt. Még kevésbé haladt előre a földreform végrehajtása úgy, hogy

A kormányzó ünnepi bevonulása a szerb megszállás alól felszabadult Pécsre.

venni. A beadványban meg kell említeni, hogy azok közülük, akik a magyar honosságot elvesztették, a visszahonosítási eljárást megindították. Ezt a körülményt hatósági bizonyítvánnyal is kell igazolni. A beadványban jelentsék ki készségüket, hogy a magyar törvényeknek és szabályoknak minden tekintetben alá vetik magukat. Írják alá ezt a beadványt mindannyian s nevük mellett egyenként jegyezzék föl a következő adatokat: 1. Foglalkozása. 2. Mostani lakóhelye. 3. Mennyi készpénze van a földvásárlásra. 4. Megfelel-e a törvény azon követelményeinek, hogy az igénylő sem beteg, sem gyöngéelméjű, sem olyan nem lehet, aki gondnokság alatt áll, akinek kiskorúsága meg van hosszabbítva, vagy aki polgári jogainak gyakorlásától föl van függesztve, végül aki csődben volt, vagy van s aki csődön kívül kényszeregyezésre lépett.

A beadványban ki kell jelenteni azon készségüket is, hogy az eljárási költségek fedezésére hajlandók bármikor a hatóság által követelt költség összegét letenni. Ezen kérvényt mielőbb küldjék el az Országos Földbirtokrendező Birósághoz, amely azt haladéktalanul

az amerikai magyarok épen időben mozognak, ha most bejelentik földvásárló készségüket a bíróságnál.

A vételárat illetőleg tájékoztatásul közöljük, hogy a törvény a hozadéki árat szabja meg irányadóul, de meg egyezés híján a bíróságot jogosítja föl, hogy a megváltási árat megállapítsa. A megváltás helyett legtöbb helyen egyelőre haszonbérbe veszik a kisemberek a földet, mert a vételárat a mostani drágaság mellett nem bírják megfizetni. A földbérletet azonban úgy eszközlik, hogy a megváltás fölliguesztését kéri a bíróságtól, s a bérletet elővételi joggal veszik át. Ezzel biztosítva vannak, hogy eladás esetén ők vehetik meg a földet. A földbérleteket az Országos Központi Hitelszövetkezet alakítja, míg az új gazdálkodókat a Hangya szövetkezeti központ látja el jutányos áron a szükséges gazdasági cikkeivel falusi szövetkezetei útján, de ugyanezt teszi a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete is.

Általában az állam nemcsak a törvény, hanem a bíróság és hatósági közegek útján is nagyon ügyel arra,

hogy a földbérlő kisembereket családás ne érje s a földművelők gazdatársadalmi fenti intézményei is őrten állanak tőlük telhetőleg, hogy a földszerző magyarok boldoguljanak és családjuknak biztos jövőt alapítsanak. A «Vasárnap» szerkesztősége, úgy mint az itthoni földműves kisembereknek, az amerikai magyaroknak is készséggel felel leveleikre, sőt minden tekintetben tanácsot ad, hogy a földreformnál helyesen járjanak el. Lapunk szerkesztősége az «Uj Barázda» napilappal együtt most indította meg országos akcióját, hogy a földreform végrehajtása megtörténjék. Vállalkozik arra, hogy a beérkező kívánságokat a Földbirtokrendező Birósághoz juttatja s ha valahol nehézségek mutatkoznak, azt iparkodik elsimítani, hogy a reform életbe lépjen.

Az Uj Barázda napilap és Vasárnap képes hetilap szerkesztősége mostantól kezdve mintegy társadalmi központja lesz a földreform végrehajtásának.

Lapunk sok ezer példányban jut az amerikai magyarok kezeihez s azt hisszük, kedvesebb szolgálatot teszünk nekik, ha szájhösködés helyett cselekedetekre vezéreljük őket. Adja Isten, hogy mielőbb viszontláthassuk azokat, akik őszintén szeretik a magyar földet s a meggyőztört Magyarországot újjáépítésében részt akarnak venni. Isten hozza őket!

Budapest, 1921. október 22.

MEGTÖRÖTT A JÉG.

Mióta a háború szencsellenül befejeződött, az addig győztes magyar nemzet csak lemondásban részesült. Minden bét, minden nap újabb csapást hozott. A kálvária stációit járta a magyarság Belgrádtól Velencéig. A keresztrefeszítés a múlt évben történt Trianonban. Szélszaggatták, földarabolták ezereves bazánkat.

Pedig egy magyar ember sem volt bibás a háború megindításában. Ezt már a francia szenátusban is elismerték. Mégis bennünket sujtottak a leghegyellenebb békeszerződés-sel. Három és félmilliónyi szinmagyar lakosságot idegen uralom alá bajtottak. Ellenséges gyűrével vettek körül. Nem biába fakadt ki szegény Hegedűs, hogy «nincs barátlunk e világon». Amerika volt az első, mely a maga külön békéjével megértő lélekkel fordult felénk. Velencében azonban ennél is több történt: az olasz kormány letlekkkel mutatta meg, hogy barátunk. Sikert aratott Betblen miniszterelnök az olaszok segítségével. Keresztülvitte, hogy — amiről tavaly, a trianoni gyászaktában le kellett mondanunk — visszahajtuk Sopron városát és vidékét. Nagyon kis darab abboz, amit elvesztettünk, de mégis nagy eredmény, mert ezzel Betblennek sikerült megtörni a jeget: Európa megkezdte igazaink elismerését. Sopronban és vidékén népszavazás lesz, de ennek a szavazásnak eredménye annyira bizonyos, hogy már magunkénak tekinteljük. Olaszország barátságos közleledése s a velencei siker megnyitotta előttünk a diplomá-

cia ösvényeit. Hiszük, hogy a magyar kormányának sikerül ezen az ösvényen kivézelní szegény nemzetünkét a három-esztendő lemondások tisztítófűzéből.

*

A DÉLVIDÉKI VÁLASZTÁSOK. Baranya-, Bács és Torontálvármegyék felszabadult kerületeiben teljes gözzel folyának választási mozgalmak. A jelöltekben nincs biány. Kővér Ibrahim revolverlövései nem riasztották el az embereket attól, hogy a parlament márványtermébe törekedjenek. Van olyan kerület is, ahol harminc jelölt verekszik a győzelmé pálmáért. De még a legkisebb kerületben is, a csonka dárdai kerületben, kilenc képviselőjelölt dolgozik. A gyülekezési és szózásszabadság miatt igazán nem panaszkodhatnak, mert gyűléseket tarthatnak rogyásig s beszélhetnek rekedésig. Komoly, derék jelöltek mellett vannak szájbősök is bőven. Van lönhremenyfélben levő földbirtokos, aki kongó

A kormányzó Pécssett Zichy Gyula gróf megyéspüspök társaságában elhagyja a püspöki palotát.

fejével neki ront égnek, földnek s a munkások szavazatára pályázik. A másik könnyek fakasztásával iparkodik lépelní, hogy csak mandátumra vágyik — akármilyen programmal. Szeretnénk, ha itt lennének azok, akik annyi rosszal birdetnek szegény Magyarországról s megírnák, hogy bizony itt nagy szabadság van s hazugság minden szó a fehérterrorról. A könnyű fajsúlyú jelöltek mellett ott látjuk a jó munkaerőket is, akik gazdasági talpraállásunknak kiváló segítői lesznek a parlamentben. Ilyenek a szőregi kerületben Bodó János, a nagyszentmiklósiiban Gulácsy Sándor, a villányiban Gosszmann András, a síklósiban Simon János, a szabadkaiban Gutbi Tódor, a mobácsiban Prakarur Tamás, a pécsiben Komócsy Ferenc. Pártkülönbségre való tekintet nélkül mellettük áll máris azoknak a derék földművelő, iparos és más kisembereknek a tábora, akik fölfordulás belyett békét s nemzeti és gazdasági haladást akarnak.

Csonkamagyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

Népszavazás útján döntenek Nyugatmagyarországról.

Bethlen István gróf miniszterelnök Bánffy Miklós gróf külügyminiszter és a magyar delegáció kíséretében Bécsen át visszatért Velencéből. Della Torretta márkai olasz külügyminiszter közvetítésével sikerült Nyugatmagyarország kérdésében egyezményt kötni. A velencei tárgyalás fontossága abban rejlik, hogy egy győztes nagybatalommal először ültünk a zöld asztalnál, mint egyenrangú felek.

A velencei egyezmény főbb pontjai a következők:

Sopronban és környékén, nevezetesen Brennborg, Ágfalva, Fertőrákos, Sopronbánfalva, Harka, Kopháza, Bolz, Balf és Nagycenk községekben népszavazás lesz három héttel azután, hogy Nyugatmagyarországon helyreállott a rend. A népszavazás után nyolc nappal az eredményhez képest megtörténik a terület átadása és az erre vonatkozó jegyzőkönyv aláírása.

Az osztrákok kötelezték magukat, hogy a batárkügazító bizottságoknak, vagy felebbezés esetén a népszövetség tanácsának döntését véglegesnek fogadják el. Magyarország pénzügyi követeléseiről két héten belül a magyar és az osztrák kormány között közvetlen tárgyalások indulnak meg. Ha ezek a tárgyalások nem vezetnének eredményhez, akkor vegyes döntő bíróság dönti el a kérdést.

Az osztrák kormány kötelezte magát, hogy teljes amnesztiát ad a felkelőknek és elvileg tartózkodik a tisztviselők, (vasutasok, postások) tömeges elbocsátásától.

A magyar kormány három hét alatt keresztülviszi a lefegyverzést. A kormány a felkelőkhöz felhívást intéz és azokat,

akik tíz napon belül nem teszik le a fegyvert, kénytelen lesz lázadóknak tekinteni.

Sopronon keresztül a személy- és teherforgalomban Ausztriának szomszédos forgalmi jellegű kedvezményeket biztosítanak.

A miniszterelnök hazatérése után érintkezésbe lépett a pártok vezetőivel, legközelebb pedig Baranyába utazik és Pécssett fog beszédet mondani, amelyben sürgeti a közvélemény egységét.

A velencei egyezményt a külügyminiszter a nemzetgyűlés külügyi bizottsága előtt ismerteti. A nemzetgyűlés összehívására egyelőre nem kerül a sor.

A kisgazda- és földművespárt legutóbbi értekezletén véglegesen megszövegezte követeléseit és egy határozati javaslatot fogadott el, amelyben kívánja a minden más államtól független magyar nemzeti

A velencei tanácskozás.

A velencei Grand-Hôtel főbejárata előtt balról jobbfelé menet a sorban látható: Bethlen István gróf miniszterelnök, Della Torretta márkai olasz külügyminiszter, Bánffy Miklós gróf külügyminiszter és Ferrario tábornok, a soproni antant-bizottság elnöke.

királyság intézményes kiépítését. A pártértekezleten Rubinek István, Hencz Károly javaslatával szemben egy más

munkaprogrammtervezetet

nyújtott be, amely a gazdasági kérdések megoldására veti a súlyt. Azok a képviselők, akik Hencz javaslatával szemben Rubinek István programtervezetét tartották célravezetőnek, nem fogadták el a párt határozati javaslatát, de ezzel még nem idéztek elő pártszakadást, mert a párt kimondotta, hogy a szavazást nem teszi pártkérdéssé.

Baranya vármegye új főispánja.

A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére Kiszely Gyula kormánybiztost és megbízott főispánt teendői alól fölmentette és Fischer Ferenc dr. ügyvédet, a pécsi Takarékpénztár ügyészét Baranya vármegye és Pécs szabad királyi város főispánjává kinevezte.

VINE UNGURI!

ELBESZÉLÉS.

Irta: *Sin Endre.*

— Nem érzik ők magukat jogérvényesen. Teszem, ama inas természete van bennük, mikor is a mester kezéből átvett flikket tapogatja, forgatja s utoljára a repedés mellé varja. Hiába magyarázza neki az ember a foltozást, a folttól nem látja a flikket, a flikktől pedig ijedez, mert sose látott még repedt likat.

— Nagyon helyes a megfigyelése, mester uram. Kár, hogy mindenki nem így gondolkozik.

— Megfelelően. — Mert, minekutána a magyar nemzet minden bizonylat bizonylatát adhatná erkölcsi tevékenységének, az elnyomatás jelen ádáz mikéntjében — okvetlen sulyba esnék a belföldi, mondhatnám sajtólagos tekintetben. De, a külföld — amelyről, most is mint azelőtt meg van a véleményem — nem átalhatna elismeréssel szolgálni bírálatainknak. — Teszem egy kissé szászosan kellene a diplomáciában eljárunk...

Itt megállott falunk nagytekintélyű művésze. Bajusza mögött apróra szedte ajaka szélét. Szinte követelte a külpolitikailag és «sajtólag» is megfelelő nyilatkozatomat. Fekete szeméből párázott az ihlet, a nagy elmélyülés, az akaratos tudakosság. Szilágyi uram kényelmesen átbujhatott volna a hónom alatt, de nem vitatta senki, hogy Tordán ő a legnagyobb személyiség véleményadásra és netalán cselekvésre is. Ezuttal ketten voltunk szombat este együtt. Ő a három lábun ült, én az asztalról lógtam lábaimat.

A régi kéjgázás csizmadiák fajtájából nevelődött. Üres idejében Kossuth szentenciáit olvassagta s jó tanáccsal szolgált, ha Tordán megessett valami — a községi előljáróknak.

A szép idő, amikor még véleményt — ah dehogyan — szigorú bírálatot mondhatott a városházán «az köz-erkölcsök» elfajulásáról, bizony eltelt. Azóta a bagaria ára a felhőkig szökkent s az emberi méltóság és tudomány elismerését nem mérték a csizmaához, de a viselkedéshez sem. Régebben — jó szóért — a csizma árával két évet is elvart, eldisputálgatott Szilágyi mester az országoló dolgok mikéntjéről — ma a jó szót, az okos szót, csak hét pünkösdben egyszer ajándékozta el. Amióta tudniillik a jog, az erkölcsök, a kultúra ellenére figyelmeztették a megszálló hatalmak, hogy — fogja be a száját. Egyszerűen így. Fogja be. Ó! — Mert különben baj lesz. Akkor baj, hogy a háromlábura is csak ágyapárnával ülhet.

Szilágyi mester, nem csoda, torkig volt a jelennel. De erről szóló meggyőződését csak kiválasztottak előtt hangoztatta. Amilyen magam is voltam (a háború eleje óta adóztam két pár csizma árát — részletekben).

Tudván, hogy a mester hängulatban van, nem zavartam. Helyesen is. Ő a továbbiakban kifejté haditervét a minden wilsoni gondolat, jog és genfi egyezmény ellenére megszállott Torda oláhjai ellen.

— Gyávák ők. Ez az alap. — Ebből kiindulni. E lelki állapot a jogérvényesség teljes hiányának következményeként adódik. Tehát, hogy sikert érzünk el, a szászos politikával kell közelükbe férni, először. — Szilágyi István megteszi. Hogy egész világ előtt bizonyítsa a való álladékat. Meg ő! — Azután következik az okfejlődés... Tisztelt uram — megfogja látni, hogy megzavarom őket. Náluk a fegyver, nálam a ravaszság, ezzel nem győzik...

Ettől a naptól megváltozott Szilágyi István láb és szótyú művész. Firgett-forgott a piaccon, az oláh házaknál. Szitkot, kénköves esőt, átkot hordott a magyarokra. Ilyen következetlen népség! Bolseviki, zsidó ország. Nem érdemes magyarnak lenni. — A románok? A fegyelem mintaképe. Hadsereg. Európa megmentői. Mindenütt a rend utánnuk. Bulgáriában, Besszarábiában...

Mínthogy magyar voltán semmivel sem segíthetett, — nem hittek neki. De megtűrték. Beszéltek vele. Hivogatták. Ha másért nem, hogy hallják a magyarokra szórt szidalmait.

Egy nyári este a sötétben találkoztam vele, a fal mellett. Elsírült mellettem és oda sugta:

— Ma!

Bál volt azon este. A környékről, minden mozgatható oláh jelen volt. A főispán, a katona tisztek, tanítók, pópák. Bukaresti színésznők s a topánfalvi fáták. Aki,

valamit értett az oláh nemzeti színekhez, mind. Táncolni úgyse igen tudtak volna. Zsufolva volt a terem. A főispán köszöntötte fel a román népet, a főispánné csokrot nyújtott át a bukaresti színésznőnek. A tehén fejéstől elszabadult fáták kórusban örültek a nemzeti feltámadásnak. Csak Szilágyi uram ténfergett szótalan közöttük. Ide hallgatódzott, tova lesett. Tizenkét óra fele eltűnt. Amikor az éjféle szünet kezdésekor legizgatottabbak voltak a zsongó ünneplők, felzúgott a terem erkélyéről Szilágyi uram hangja:

— Vine unguri! — Jönnék a magyarok!

Egy pillanatig csend volt, aztán a hang irányában észre vették a csizmadiát. És most az egyszer — hittek neki.

És, ki merre közelebb érte. Az ajtót leszedték sarkaiból, fejjel hullottak ki az ablakon. — Az ellenség nélküli csatában, a rettentő menekülésben három leányt agyon tapostak, egy férfi szörnyet halt, hétnek csontja törött.

Szilágyi uramat az eset után lefoglák. Talán egy fél-estendeig tényleg párnán ült — a három lábun. De, alkalom adtán megsúgta győzelmes szemepillogással nekem:

— Minekutána feltevésében nem csalatkozik...

Vine Unguri!

* TANÁCSADÓ *

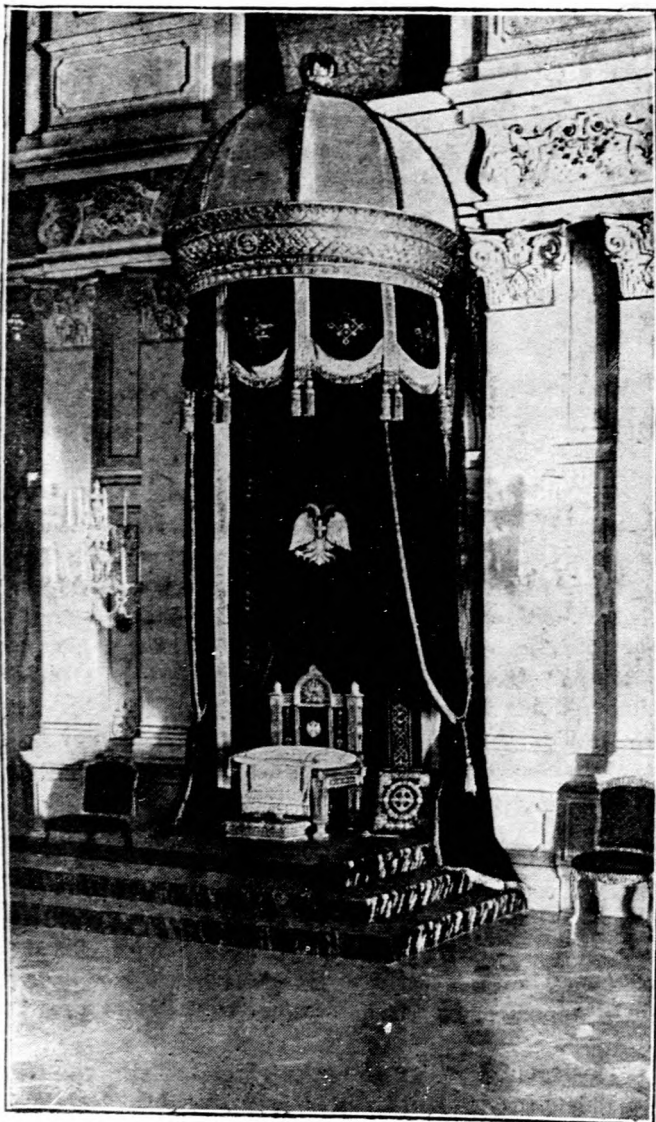
Olvasóinknak bármilyen hazai ügyben felvilágosításra, vagy útbaigazításra, tanácsra van szükségük ebben a rovatban készséggel állunk a rendelkezésükre. Ha pedig valaki levélben óhajt útmutatást, leveléhez mellékeljen válaszbélyeg-költséget.

KÉRDÉS. Egy szolnoki banknál van adósságom. A jövőben esedékes törlesztést is ki akartam fizetni, azonban a bank nem fogadta el, mit tehetek? (B. F. Abátszalók.) — FELELET. Erre nézve a kölcsönszerződés feltételei az irányadók. Ha az úgynevezett kamatkülönbözetet is megfizeti, úgy a szokás szerint a bank elfogadja a még nem esedékes törlesztést is.

KÉRDÉS. Négy és félvet a fronton töltöttem, ezüst vitézségi érem van, pályázhatom-e vitézi telekre? (S. N. Nova.) — FELELET. A községi előjáróság útján igazolni kell feddhetetlen magaviseletét és harctéri szolgálatait. Így felszerelt kérvénnyel forduljon a Vitézi Székhez, Budapest, Kormányzóság.

KÉRDÉS. Néomagyarosításhoz milyen iratok szükségesek? (Előfizető 28.) — FELELET. Kérvényét erkölcsi bizonyítvánnyal és a keresztlevelével felszerelve adja be az alispánhoz, aki azt a belügyminisztériumhoz fogja felterjeszteni.

KÉRDÉS. Gépszeti szakönyveket rendelhetek-e kiadóhivatalukban? (F. S. Czibakháza.) — FELELET. Tudassa velünk, hogy milyen könyveket akar, mert csak akkor közölhetjük az írat.

A szerb trón, amelyért Sándor, a jelenlegi király és György bátyja, a volt trónörökös, között harc folyik.

Amerikai magyarok! Testvéreink!

A «Vasárnap» képes hetilap azzal a céllal indult meg, hogy a kisgazdákat, kisiparosokat és földműveseket olvasótáborába gyűjtve, őket a haladás útjára vezesse és boldogulásukat elősegítse.

Célunk elérésében büszkén hivatkozunk arra, hogy nagy részünk van az új Magyarország gazdasági felépítésében, mert nemcsak prédikáljuk a munkát, hanem a mindig dolgozó kisiparosokkal és gazdákkal egyetemben mi is tényleg dolgozunk.

Ehhez a munkához kérjük közreműködését és pártfogását.

Különösen felhívjuk b. figyelmét ingyenes «Tanácsadó» rovatunkra, melyben a legjobb felvilágosításokkal és tanácsokkal látjuk el a hozzánk fordulókat.

Amerikai testvérünk! Ha valamit meg akar tudni az Ó-hazából, forduljon szerkesztőségünkhöz, ahonnan a legpontosabb választ ingyen és a legsürgősebben meg fogjuk küldeni.

Lapunk egy évi előfizetése 2 dollár, tehát oly kis összeg, melyet minden közénk tartozó magyar megvonhat magától. De nem is az előfizetés a legfontosabb, hanem az, hogy olvasóink segítsenek az itthon levőkön, küldjenek be minden olyan közérdekű cikket, képet stb., ami a dolgozni akaró gazdákat és kisiparosokat érdekelheti. Ha haza készül, kezdjen levelezést velünk még mielőtt elindulna, kérdezzen meg minket arról, amit hazuról tudni szeretne és mi a legnagyobb készséggel fogunk válaszolni.

A «Vasárnap»-ban beszámolunk dióhéjban a hét krónikájáról, az itthoni legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai eseményekről, lapunkat a legkedvezőbb úton küldjük, úgy hogy legtöbbször már 10 nap alatt Amerikában van, tehát hírszolgálat terén is gyorsabban értesül mindenről, mint bármely más lap útján.

Az előfizetést legalkalmasabb az *American Express Company* által dollárcsekkben küldeni, de küldhet dollár bankjegyeket is ajánlott levélben. Amidőn még kérjük, hogy levelezéseivel közölje velünk azon barátainak címét, akiről gondolja, hogy lapjainkból mutatószámot szeretnének s hogy a címzésnél az alábbi pontos címre ügyelni sziveskedjék, reméljük, hogy megkeresésünket nem fogja válasz nélkül hagyni, vagyunk legszívesebben üdvözléssel:

„VASÁRNAP“

politikai, társadalmi és gazdasági képes hetilap
szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IV., Múzeum-körút 1. szám, V. emelet.

«Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország föltámadásában. Amen.»

MEZŐGAZDASÁG

Takarmánytermelés homokon.

Irta: Bittera Miklós dr.

A takarmánytermelés fontosságát ma már senkinek sem kell magyarázni. Ha nincs elég takarmány — nem lehet elég állatot tartani, nincs trágya. Trágya nélkül pedig ma, amikor műtrágyát szerezni nem lehet, vagy csak méregdrágán — nagy terméseket nem várhatunk. Különösen érzik ezt azok, akik homokon gazdálkodnak. A homok sok istállótrágyát kíván, mert hamar felémeszti azt.

Sok trágyát kíván a homok és kevés állatot lehet rajta tartani, ez a mi homoki gazdaságaink legnagyobb baja. Ennek az általában elterjedt balhítnak az a magyarázata, hogy a homokra is jobb talajok takarmánynövényeit: a zabos-bükkönyt, lóherét, lucernát erőltetik. Ha azután ezzel nem boldogulnak, kereken kijelentik, hogy a homokon nem lehet takarmányt termeszteni. Ez téves hit. Dehogy nem, csak más takarmánynövények valók oda. Ezeket a magyar gazda még nem igen ismeri, azért idegenkedik tőlük.

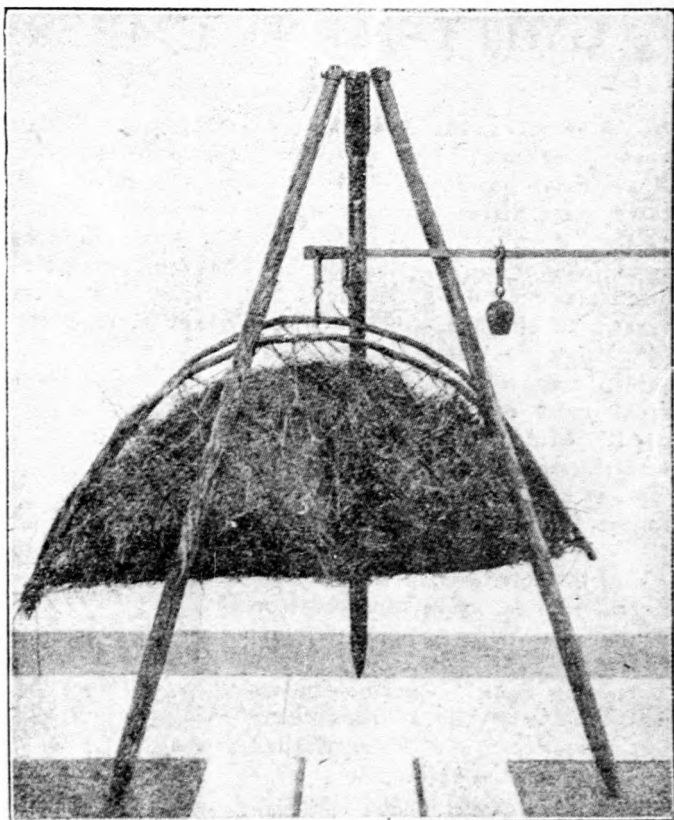
A homoktalajokra elsősorban pillangós növényeket kell keresnünk, amelyekről tudott dolog, hogy a gyökereiken élő baktériumok segítségével képesek a levegő nitrogénjét felhasználni, abból táplálkozni, sőt ezt el is raktározni. Ez a nitrogén-gyűjtés pedig két okból fontos. Először, mert azt kell műtrágya alakjában legjobban megfizetni, (chili-salétrom a legdrágább műtrágya), másodsorban, mert e televényben szegény, homok talajok ezt kívánják elsősorban. Ilyen, e homokon is természetesen pillangós virágú nyóvny: a homoki borsó, szöszös-bükköny és a nyúlszapuka.

Minden növény csak akkor díszlik szépen, ha alája a talajt jól elkészítették és ha abban elég tápanyagot talál. Ezt kell a homoki takarmánynövények természetesenél is szem előtt tartani. Jó talajmunkát a homokon megadni nem lesz nehéz. Már nagyobb baj van a tápanyagokkal. Háromféle növényi tápanyagot szoktunk műtrágyával visszapótolni a talajnak: foszforsavat, kálit és nitrogént, ebben mind a háromban hiányt szenved a homok. A nitrogénről maguk gondoskodnak a pillangós virágú növények, de már a másik kettőről a gazdának kell. Foszforsavat a legjobb Thomas-salak alakjában vásárolni. Jobb ez a homokra, mint a superfoszfát, mert csak lassan hat, de hosszú ideig. Belőle holdanként rendszeren 2—3 mázsa kell. A kálisók közül legolcsóbb a 40% os káli, bár az ára magasabb, mert belőle kell legkevésbé, 50—100 kg. egy holdra.

A vásárolt vetőmag jó csiraképességű legyen. Ezt a vételnél ki kell követni. Sokan mondják azt is, hogy ezekből a növényekből készült takarmányt nem eszi az állat. Ez sem áll, mert ha lassan szoktatjuk hozzá, idővel szívesen fogyasztja.

Homoki borsó a közönséges takarmányborsó egy fajtája. 80 kg. homoki borsó és 25 kg. zab keveréke rendszeren a legjobb arány. Tavasszal vetve nyári takarmány, de vethető esős nyáron őszi árpával június-júliusban is, amikor jó, késő őszi zöldtakarmányhoz juttat. Kaszálni akkor kell, mikor a borsó javában virágzik. Zölden 100—100 mázsát terem holdanként.

Szöszös bükkönyt rendszeren ősszel vetik, szintén rendszerint feles arányban rozssal keverten. Kora tavasszal, május elején ad 100—150 mázsa zöld termést.

Egyszerű szénamérleg.

Takarmányhiány esetén nem lehet az állatokat tetszés szerinti mennyiségű szénával táplálni, hanem indokolt a porciózás. E célra könnyen elkészíthető mérleget mutat be képünk.

Nyúlszapuka az első évben nem ad kaszálást. Árpával, zabbal vetik 12—15 kg-ot számítva egy holdra belőle.

Más takarmánynövényeket is lehet homokon termelni, de ezek a leggyakoribbak, legjobban beváltak és így leginkább ajánlíhatók.

A SZÜRET IDEJE akkor érkezett el, mikor már nem várható, hogy még tovább cukor halmazódik fel a bogyóban. A korai szüretelés cukorvesztéset jelent. Néha azonban ennek tudtával is kénytelenek vagyunk korán leszedni a szőlőt: ha az rohamosan rothadni kezd. Jó vörösbort csakis tökéletesen érett szőlőből lehet készíteni. Ha jó minőségű borra számítunk, akkor tiszta edényekben hordassuk a szőlőt és a rothadt fürtöket kiválasztva préseljük. Ha a mustba, illetőleg szőlő közé kenyérmorzsák jutnak, az ecetesedés bizton előáll. A szőlőt előbb szőlőmalmon zúzzák, azután préselik. Tökéletesebben kiszajtoljuk a törkölyt, ha nem mindjárt kezdetben gyakorlunk rá nagy nyomást, hanem fokozatosan terheljük meg. Az első préseléskor kicsurgó must a legjobb, a második és harmadik préselés terméke már gyengébb és fanyarabb, melyből csak másodrendű bor lesz.

NYIROTHADÁS. Ha a pata talpának barázdáit (nyirbarázdák) nem tisztogatjuk nap-nap után, akkor a benne felgyülemelő szennyes anyagok rothadást indítanak meg ott. A szárú roncsolódik s igen bűzös, puha sajtra emlékeztető szagú, azürkés anyaggá változik. A rothadás sokszor a szárufal áttörésével a pata belső (húsos) részeire is áttérjed. Súlyosabb komplikációk elkerülése céljából vakarjuk le gondosan a szürkés, gennyes masszát a patáról, mossuk le karbolos, kreolinos vagy szublimátos vízzel és öntsünk rá kátrányt. Végül fedjük be tiszta jutával és a kováccsal készítettünk rá fűdeles patkót. A mosást mindaddig kell ismételni, míg a kellemetlen szag el nem tűnik és egészséges szárú képződése meg nem indul.

A GYÜTT-MENT EMBER.

ELBESZÉLÉS.

Irta: Páterfy Tamás.

A kécskei gazdakörben, a nagy asztai legvégén ketten beszélgetnek. Felső Nagy János, meg alsó Kerekes István. A két fiatal gazda élethistóriája nagyon össze van zavarva, mert hiszen a nagy világháború második esztendejében épen akkor jött haza ballábfej nélkül Kerekes István, amikor az ő régi szerelmesét, Héjas Lidikét az oltárhoz akarta vezetni a gazdag felső Nagy János. És mégsem vezette az oltárhoz, hanem a béna Kerekes felesége lett.

Hogy mi történt? Hát borzasztó dolog történt. Épen azt beszéljük most egymás között a fiatal gazdák. Most már négy év után nem vetélytársak. Apák mind a ketten.

— Emlékszel-e Pista az én elrontott lakodalmam napjára?

— Már hogyne emlékeznék! Akkor tanultam jární a mülábammal. Kettőt léptem, aztán káromkodtam. Szídtam a talján követ, amelyik eltörte.

— Te Pista! — kezdi bizalmasan a régi vetélytárs, — neked nem volt részed abba a felfordulásba?

— Nem. Csak elbeszélték, újságot. Azt hiszem, hogy lóditottak, mert az már szokás. Magam tehetetlen valék akkor. Most már egész nap tudok jární a csonka lábammal. Akkor a lakásból sem birtam kimenni vele.

— Igaz-igaz. Hiszen bizonyítgatták ezt százan is, de az én lakodalmom napját nem felejtette el azóta se senki a faluba. Valami rettenetes, valami borzasztó volt...

Felső Nagy János megtörülte a homlokát a verejtéktől. Még most, a negyedik évfordulón is megrendítette az eset.

— Tudod pajtás, nem is én akartam elvenni minden áron a te Lidikédet, hanem édesanyám kívánta, erőltette. Meg is bánta. Épen így, a farsang elején volt. Első csütörtöki napon. Húsz kocsival készültünk. Mikor a pisze Balog Józsi kivezeti az istállóból a pejlovát, hát a menyasszonyt vivő ló felhorkan az istálló küszöbén. Kihúzzák, nógatják. De amikor a festett kocsí rúdjához vezetik, csak felágaskodik két lábára. Horkol, prűszköl, táncol... Hatan sem birtak vele. Nem állott a rúdhhoz...

Közbe a másik lovat vezetik ki. Hát az még vadabb... Rúgott, harapott, toporzékolt, mintha megveszett volna... A kutya elkezdett vonítani, de úgy, hogy nem bírta a fülem dobhártyája. Vonított hosszan, erősen, keservesen s aztán vesd el magad, hátra a kerten, ki a mezőre vonítva.

Ez csak a Balog Józsi menyasszony kocsijánál volt, de a többi tizenkilenc kocsí befogásánál még rosszabbul jártak. Körösinél, felső Balognál, de mindenütt, aki az én esküvőre készült, történt valami szerencsétlenség. A lovak horkoltak, haraptak, de befogni nem tudta a kocsiba egyetlen egy se a húsz közül.

A kutya vonítása olyan borzalmas vala, hogy az asszonynépség párna alá dugta a fejét valamennyi. A borzalmas lármára a menyasszony elbujt. Kimondotta, hogy nem megy az esküvőre soha, soha velem, mert megrontották a boldogságát, megátkozták az örömet, velem ő nem tudna élni...

De az a kutyavonítás, lónyerítés, emberek kiabálása, lányok sikoltozása, asszonyok rivása... most is zúg a fejemben.

A gazdag felső Nagy János úgy törülte az izzadságot a fejről, mintha napszámba csinálná. Kerekes István akarata ellenére elmosolyodott rajta.

— Ehe! Pista barátom! Te tudsz mégis a dologról?!

— De részem nem volt benne! — tiltakozott a béna.

— Tudod Pista, én igen tisztellek tégedet. Haragot nem tartottál te se, hát szépen kérlek, mondd el az én rémes esküvőm napjának a történetét, vagyis annak az okát. Már Lidike sem haragszik, hiszen a feleséged. Gyermeked van, nekem is van. Most már elmondhatod. Mondd el, — kérte a kezét simogatva a régi barátnak.

— Hát János, az nem volt isteni kijelentés, ahogy a felvégiék, a szenteskedők mondták. Örögi dolog sem volt, ahogy az alvégebe pletykáztak. Csak emberi dolog volt, de az aztán furfangos egy ember volt, pedig becsületes volt. Mikor hazaérkeztem, egy laposfejű menekült székely vala a házunknál. Öreg volt, felül az ötvenen, de jókedvű, mint a gyermek. Az oláhok elől futott. Nálunk rekedt és dolgozott. Csinált padkát, széket. Font kosarat. Tudott az mindent...

Mikor a Lidike miatt elkeseredtem, a vendégünk segíteni akart a bajomon. Nem tudtam lerázni a nyakamról a jószívűségét. Ő csinált mindent...

— De hogyan? miként? — kérdezte Nagy János.

— Gyerekjáték volt. Egy farkast lött a nádasba. Annak a bőrét hozzá dörzsölte valamennyi lakodalmi kocsí rúdvégéhez s a lovak, kutyák a közeli farkasbúttól mind megvadultak. Egy hétig nem tudták befogni a lovakat, a kutyák harmadnapra merészkedtek hazajönni...

— Az a gyütt-ment! — tört ki a szó Nagy Jánosból. Pedig előző napon, mint leendő vőlegény jól tartottam a kacsaringós eszű göbét.

— De nem haragszol rá, hiszen elment hazu Csikországba?

— Nem én! De még most is izzadok a huncfutságán.

Horkol, prűszköl, táncol...

Rosszal kimélik a jót.

A péceli papnak híres volt a gyümölcsös kertje. De az országút mellett fekszik a belsőség s az utasok, meg mások is megdézsmáltak. Még azt sem várták, hogy megérjen, mind ellopták éjszaka. Búsult a tiszteletes. Vigasztalta a szolgálja:

— Majd megvédelmezem én, tiszteletes úr!...

A pap rábizta, ráhagyta, hiszen tapasztalásból tudta, hogy ellopják az idegenek, a gödöllői országúton erre járók.

Hanem valami csuda történt. János, a pap szolgálja megmentette az almatermést.

— Ugyan bizon, hogy tudál megőrizni, János? — kérdezi szolgájától a pap.

— Rosszal kimélik a jót, tiszteletes úr! Hozék egy zsák vadalmát az erdőről. Estefelé kiszórtam az útra, a fák alá s aki setében erre járt s belé harapott, hát nem kapott kedvet a fáról is szakítani. No de emlegették is a tolvaj Ponciussát a kert gazdájának, aki vadalmát termel.

Hogyan segíthetnek magukon az amerikai magyarok a pénzküldésnél?

Mióta újra szabadforgalom van Amerikával, millió dollárokat küldtek haza már amerikai honfitársaink, részint a legnagyobb szegénységben élő hozzátartozóik segítségére, részint pedig saját használatukra, hogy földhöz jussanak, ha ismét haza jönnek. Számokban ki sem fejezhető, óriási és törvénytelen haszonra tettek szert eme dolláráradat révén pénzéhes, élelmes üzerek és hihetetlen haszonra dolgozó bankok. Az amerikai magyar üzletággal foglalkozó pénzküldők és maga a feladó is gondol arra, hogy minden költség már odaát meg legyen fizetve. Az amerikai bankárok $1/2$ — $3/0$ -ot számítanak a dollárátutalásokért és szavatolnak a feladónak azért, hogy a pénzt itt dollárokból fogják kifizetni. Az amerikai bankár itteni ügyleteit lebonyolító bankjának tekintélyes százalékat fizet ezért s mégis mi történik? A Wiener Bankverein budapesti fiókjánál naponta százával ismétlődnek meg a következő esetek: A címzett megkapja valahol faluhelyen a dollárutalványt. Feljön Budapestre. Kéri a pénzt. Ha nincs gyakorlata még, minden további magyarázat nélkül a napi árfolyamon 15—50 ponttal kevesebbet fizetnek ki koronákban. Ha a kifizetést dollárokból kérik, úgy $1/2$ — $3/0$ -ot vonnak le. Ha más pénzintézetből jön be a csekk, még akkor is $3/4$ — 0 a levonás. De számtalan esetben megtörténik az is, hogy a félnek azt mondják, hogy a pénz még nem jött meg. Sokan vannak, kik heteket itt töltenek a fővárosban s elköltik jóformán az egész küldött összeget.

Hogy az amerikai magyar bankárok miért pártolják épen a *csakis ausztriai érdeket szolgáló bankot*, azt csak a jó Isten tudja. Amerikai honfitársaink jól teszik, hogy ha pénzt küldenek, megkérdezik a bankárjukat, melyik bankkal állanak itthon összeköttetésben. Nem kellene még ott is, most is legmegátalkodottabb ellenségünk és sírásóink szekerét tolni.

Azt meg okvetlenül rá kellene vezetni ott Amerikában minden megvásárolt dollárcsekkre, hogy az teljes összegben, minden levonás nélkül és minden költség nélkül fizetendő ki a címzettnek.

Ha ez rá van vezetve a csekkre, úgy árdragítás miatt azonnal feljelenthető lesz bármely hasonló visszaéléssel foglalkozó bank vagy bankár, sőt ajánlatos lenne ezt a fajta visszaélést newyorki honfitársunknak, *Senator Cotillonak*, tudomására hozni, *akinek a Savings Bank Associationnal együtt bizonyára sikerülne erre az óvintézkedésre az ottani bankokat törvényhozásilag is kényszeríteni.*

Itthon jelentést tettek erről úgy a belügyminisztériumnak, mint más illetékes közegeknek és remélhető, hogy itt is erélyes rendszabályokat fognak életbeléptetni. (H.)

AZ ERGON IPARI ÉS KERESKEDELMI R.-T. Magyarország egyik legjelentősebb vállalkozása. Rövid fennállása alatt céltudatos munkával nagyarányú fejlődést ért el. A belföldi kereskedelem terén, valamint Magyarország külkereskedelmében nagy sikereket ért el. Külföldi fiókokat létesített Wienben, Grácban, Párisban és Belgrádban. A legközelebbi jövőben pedig az Egyesült-Államokkal fog üzleti kapcsolatokat teremteni. Az Ergon ingatlan osztálya földbirtokok és házak vételével és eladásával, műszaki osztálya iparvállalatok létesítésével, húszeme Budapest lakosságának hússal való ellátásával foglalkozik. E nagystílusú vállalkozás a közeljövőben újabb terveinek megvalósíthatása és vállalkozásainak terjeszkedése céljából alaptőkéjét fel fogja emelni. Ezt az alkalmat, tőkebefektetésre ajánljuk amerikai magyar honfitársaink figyelmébe, akik ha levélben fordulnak bővebb felvilágosításért az Ergonhoz, akkor részletes és bő felvilágosítást kapnak a vállalat működéséről és céljairól.

A MAGYAR-OLASZ BANK AMERIKÁBAN. A Magyar-Olasz Bank 1920. évben alakult a Magyar Országos Bank és a Magyar Fekereskedők Hitelintézete egybe olvadása által 350 millió korona alaptőkével és tartalékkal, mely az 1921. évben megtartott közgyűlésen 598 millió koronára emelkedett. Ez a legmozgékonyabb és a mai modern kornak minden tekintetben megfelelő nagy intézet fölismerve annak a szükségességét, hogy Magyarországnak, de különösen az Amerikában élő nagyszámú magyarságnak elsőrangú érdeke, hogy a tengerentúl is közvetlen kapcsolatot szervezzen, New-Yorkban az egyik legnagyobb olasz bankkal — a Banca Commerciale Italianoval, mely anyaintézete a Magyar-Olasz Banknak — megegyezést létesített egy külön magyar osztály alapítására. Az Egyesült-Államokban eddigelé a pénzügyi kapcsolat Magyarországgal, az utalványozás és pénzküldés nem mindig bonyolódott le legsimábban. Magas költségek számítása, árfolyamkülönbsétek nagyarányú kihasználása folytán, az itthoniak sok sérelmet szenvedtek. Ezt akarja megszüntetni a Magyar-Olasz Bank fenti intézkedésével. A Banca Commerciale Italiano keretében működő magyar osztály vezetője Lányi Miklós, nevezett bank volt milánói főtitkviselője, magyar ember és minden tekintetben arra törekszik, hogy az Egyesült-Államokban élő honfitársainak szolgálatára legyen. Ez a bank az átutazóknál a legkülansabb eljárást tanúsítja és úgy halljuk, hogy rövid fennállása alatt is igen jó hírnevet szerzett magának az amerikai magyarok körében.

Perpatvar közben.

Már egy jó öreg órája perel Sári néni. Márton gazda csak hallgatja s kapóra épen belép a tanító úr.
— Ugyan, tanító úr, mondja meg, hogy a halak között van-e nőstény, mert én nem hiszem, hogy volna.
— Pedig egész bizonyosan van.
— Csodálatos valami — kételkedik Márton gazda — én még egy hangot sem hallottam a halaktól soha!...

Nem gilt.

A bakák a napi fáradalmaktól kimerülten alusznak a lövésztárokban. Csönd van, csak az örök figyelnek, hogy nem támad-e az orosz. Egyszerre észreveszik, hogy, az éjszaka sötétjében a földön kúszva, közeledik a muszka.

Eldördülnek a puskák a bakák fölriadnak, szemöket megdörzsölik és harcra készen fogadják az ellenséget, csak az egyik népfőlkelő alszik tovább jóízűen.

— Hé, bajtárs! — kiált rá az egyik baka — kelj föl!... Jönnek a muszkkák.

— Minek keljek föl? — kérdi álmosan a másik.

— Lőnek a muszkkák, aztán még agyon találnak löni álmokban.
— Hát aztán?... Ami az emberrel álmában történik, az úgy sem gilt!...

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

A FÖLDMÍVESEK PÉLDÁS MAGATARTÁST TANUSÍTANAK A HATÁRKIIGAZÍTÓ BIZOTTSÁGOK ELŐTT. A Varasdon székelő határkiigazító bizottság e héten újból megkezdte működését. A bizottság Nemesnép, Rádics, Lendvaujfalu határában szállt ki. Az egyes községekben csupán a lakosság által választás útján kiküldött hat bizalmiférffival érintkezett, de kikötötte, hogy csupán földművesek vagy kiscgazdák lehetnek bizalmiférffiak. Az egyes községek lakossága példásan önrzetes és hazafias magatartást tanusított.

FELSŐSZILÉZIÁT FÖLOSZTJÁK. Egész Németország és Lengyelország lakosságát az oly régóta vajudó döntés híre foglalkoztatja a felsősziléziai kérdésben. Ebben az ügyben Genfben a népszövetségi tanács hosszabb időn át tanácskozott és végre is abban állapodott meg, hogy a vitás területet — dacára a népszavazásnak, mely a németiség javára ütött ki — fölosztja a két ország között. A döntés Németországban súlyos politikai válságot idézett elő, amennyiben a kormány nem vállalhatja a felelősséget a sikertelenségért. Felsősziléziában ismét nyugtalanodik a lakosság és nagyon valószínű, hogy az elcsöndesedett harcok a lengyelek és németek között újra föllobbannak az ántánt politika nagyobb dicsőségére.

ELTEMETTÉK NYUGATMAGYARORSZÁG HŐSI HALOTTJAIT. A magyar integritásnak két vértanúját, Vámosy Tibort és Loronczy Antalt, akik vértanúhalált szenvedtek Nyugatmagyarorszáért, fényes egyházi pompával temették el. A temetésen a nagyszámú előkelő közönség között megjelent Bethlen Istvánné grófné, aki a miniszterelnök nevében fejezte ki részvétét.

GYÖRMEGYE HÁROMNEGYED RÉSZÉBEN KIOSZTOTTAK A HÁZHELYEKET. Győr vármegye 78 községéből a házhelyrendező eljárást 60 községben befejezték. 1537 egyén kapott házhelyet, összesen 464 kataszteri hold 810 négyszögöl területen. 28 községben minden hatósági közbenjárás nélkül lehetett földnélkülieket házhelyhez juttatni. Az egyes házhelyek területe 48 községben 600—400 négyszögöl között, 12 községben 300—200 négyszögöl között ingadozik. A kérelmezők egyetlenegy községben teljesen ingyen jutottak házhelyhez, több községben a hadiözvegyek és rokkantak kapták a házhelyet ingyen; a községek többségében a vételár 2—20 korona között ingadozott, keletben 25, háromban 3 és egyben pedig 35 korona volt a négyszögölenkénti vételár.

HÚSZÉVI BÖRTÖNT KAP, AKI A VEND VIDÉKEN MAGYAR ÉRZELMŰ. A vend vidéken a határmegállapító bizottság előtti megnyilatkozás miatt a letartóztatások folytatódnak. Az üldözések elől tömegesen menekülnek az emberek. A vendvidéki községekben plakátokat szegeztek ki, melyekben az embereket figyelmeztetik, hogy ántántmissziók érkezésekor ne merjenek az utcán tartózkodni. *Húszévi börtönt kap, ki ellenük tüntetni mer.*

AZ ÉHEZŐ BÉCS. A gazdasági csödbe jutott Ausztria már csak máról-holnapra él. A pénz teljes értékeltelenedésének következményeképpen a lakosság megrohanja az üzleteket és ész nélkül vásárol. Természetesen a nyomorgók zavargása sem marad el. A tüntetők dühe különösen az élelmiszerkereskedők ellen fordult, úgy, hogy a legtöbb üzletet be kellett zárni. A pékeknél nagy a tolongás. A lakosságot különösen a következő élelmicikkek drágítása bősztette föl: *a zsiré, amelynek kilogrammjáért 1100 koronát kérnek, a búsé kilogrammonként 560 korona, a burgonyáé kilogrammonként 55 korona és a tojásé, amelynek darabja 45 koronába kerül.*

AKI MEGSZÁLLOTT TERÜLETRE ILLETÉKES, NEM MAGYAR ÁLLAMPOLGÁR TÖBBÉ. A trianoni békeszerződés értelmében azok a magyar állampolgárok, akiknek illetőségi községe az elszakított területeken kezdve van, 1921 július 26-tól megszűntek magyar állampolgárok lenni és azon állam polgárai, melynek fennhatósága alá az illető község került. Azonban a békeszerződés értelmében mind ezeknek joguk van magyar állampolgárságukat továbbra is megtartani. A székesfőváros tanácsa ennél fogva felhívja mindazokat a budapesti lakosokat, akiknek illetőségi községe megszállott területen van, hogy a katonai és illetőségi ügyosztályban jelentkezzenek és nyilatkozzanak, hogy melyik állampolgárságukat akarják megtartani.

SOMOGYBAN 396 HOLDAT TESZNEK KI A VITÉZI TELKEK. A közigazgatási bizottság október havi ülésén Tallián Andor alispán bejelentette, hogy a vitézi szék céljaira Somogyban 396 hold erejéig történt felajánlás. Hat vitézt már be iktattak birtokába.

Jelenet az elhunyt bajor király életéből.

Képünk azt a pillanatot örökíti meg, amikor III. Lajos, az elhunyt bajor király elsősíben érkezett, mint uralkodó sárvári birtokára. — A kép 1913-ban készült.

SZÉCHENYI-EST CSE-REPESZTÁN. Békéssámon, Gyulamező és Cserepuszta Széchenyi-Szövetsége a múlt vasárnap ismerkedési estélyt rendezett. Bartha György ref. lelkésznek a Legnagyobb Magyarról mondott beszéde oly nagy hatással volt a jelenlevőkre, hogy ott helyben 34 új tag jelentkezett. Ezzel a békésmegyei Széchenyista gazdák száma 204-re emelkedett. A szövetség a tél folyamán népfőiskolai előkészítő tanfolyamot rendez.

ÚJ RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROS. Berettyóújfalu község Berettyóújváros névvel a közel jövőben rendezett tanácsú várossá alakul át s mint ilyen Csonka-Biharvármegye székhelye lesz. — A belügyminiszter megengedte, hogy a Szód községhez tartozó kiscsödi határrész önálló kisközséggé alakuljon át. Az új község ideiglenesen a *Gödnyaraló* nevet kapta.

A MAGYAR FELÜLBÉLYEGZÉSŰ PÉNZEKET MÁR CSAK LEVONÁSSAL CSERÉLIK BE. Az osztrák-magyar bank magyar felülbélyegzésű 200, 50 és 25 koronáról szóló jegyeit október 16-tól 31-ig bezárólag már csak 25 százalékos levonással cserélik ki államjegyekre a magyar királyi állami jegyintézet és a magyar királyi állampénztár. A felszabadult területeken forgalomban levő felülbélyegzetlen és úgynevezett első jugoszláv felülbélyegzésű bankok folytatatólagos kicserélését csak az állami jegyintézet pécsi fiókintézete és a felszabadított területeken működő állampénztár cseréli ki magyar fizetési eszközökre és levonással október 16-tól 31-ig bezárólag már csak 65 százalékos levonással.

A SZERBEK HALÁLRA KINOZTAK EGY BUDAPESTI RENDŐRFOGALMAZÓT. Preisser Nándor dr.-t, a belügyminisztérium nyomozóosztályához beosztott rendőrfogalmazót a baranyai terület felszabadulása után Szabadkára vezényelték vonatellenőrző szolgálatra. Preisser Szabadkán szabályszerűen jelentkezett az ottani szerb rendőrhatalóságnál, akik mit sem akartak hallani a hivatalos kiküldetéséről és szigorú őrizet alá vették. Sötét cellába zárták, ahol a lefegyverezett embert az egyik szerb detektív több ízben fültövére vágta. Preisser dobhártyarepedést szenvedett. Budapestre visszatérve kórházba feküdt, ahol a sérülések következtében meghalt. Preisser fogalmazót, aki a balkáni brutalitásnak kötelességteljesítés közben esett áldozatul, óriási részvétellel temették el Budapesten.

FRIGYES FŐHERCEG MINDEN BIRTOKÁT ELADJA. Egy amerikai szindikátus képviselője és Frigyes osztrák főherceg családja közt szerződés jött létre, amely szerint az amerikai szindikátus átvette Frigyesnek minden birtokát. Az egész vagyon értéke mintegy 200 millió dollár, vagyis a mai magyar valuta értékében 140 milliárd korona.

FOLYTATJÁK AZ ALFÖLD BEFÁSÍTÁSÁT. A földművelésügyi miniszter az állami csemetektetkből még a folyó év őszén hétszázhatvannégyezer tülevélű és két és félmillió különféle lomblevelű csemetét, összesen három és egynegyedmillió facsemetét osztott ki kopár területek befásítására és az alföldi fásítás céljára.

NÉPSZÁMLÁLÁS A KIÜRÍTETT TERÜLETEKEN. A kereskedelemügyi miniszter elrendelte a népszámlálást a szerbek által kiürített déli területeken. A népszámlálást november 20-án kell megindítani és szakadatlanul folytatva, november 29-ikéig kell befejezni.

Szüreti mulatság Erdőteleken.

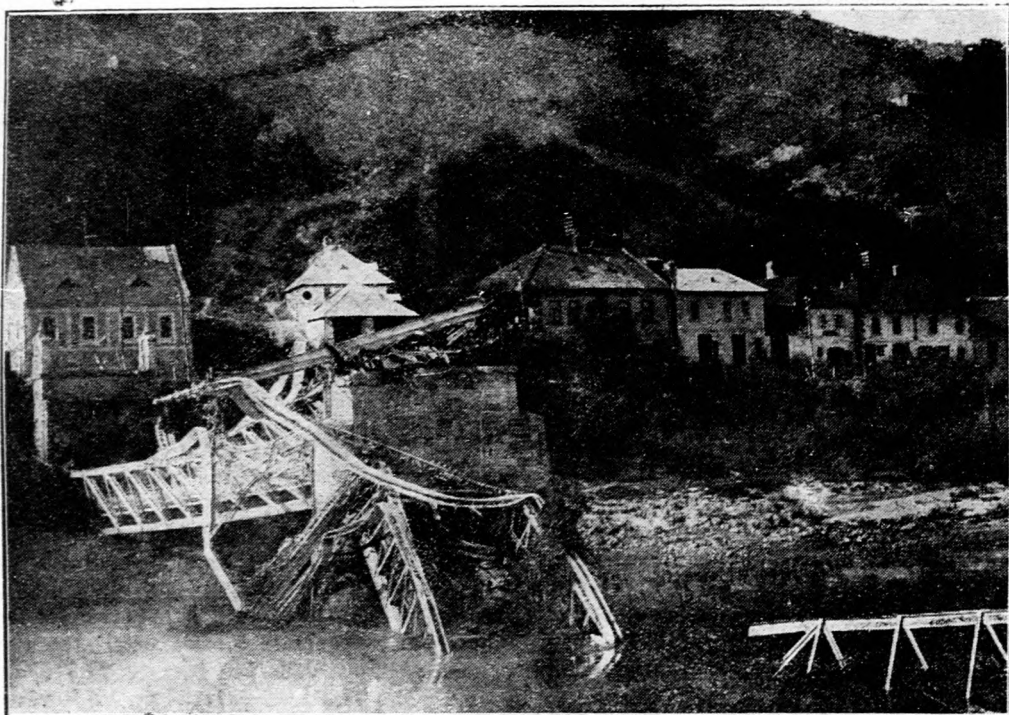
Csöszleányok és csöszlegények csoportja. (Beküldte: Popovics Gábor.)

LAJOS VOLT BAJOR KIRÁLY MEGHALT. E hó 19-én hosszas betegeskedés után hunyt el III. Lajos, Bajorország volt uralkodója, sárvári birtokán. Az elhunyt 1913-ban lépett trónra és forradalomig kormányozta népet, rajongó szeretnek és becsülésnek örvendő. A forradalom után eltávozott Münchenből, de népe később visszahívta, hogy telepedjék le bárhol Bajorországban. A magyarság őszinte barátja volt, életének legszebb perceit sárvári, nagyszerűen vezetett birtokán töltötte el. A sors különös elhatározása volt, hogy kedves helyén végezte be életét. Az elhunyt király holtstét Münchenbe szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

A GAZDATÁRSADALOM AZ ELLÁTATLANOK BUZÁJÁBÓL ÖSSZEGYŰJTÖTT KORPÁT KÉRI TAKARMÁNYOZÁSRA. A szinte katasztrofális takarmányhiányra és a korpa óriási ára való tekintettel az OMGE beadvánnyal fordult a földművelésügyi miniszterhez, amelyben arra kéri, tegye lehetővé, hogy az ellátatlanok búzájából összegyűjtött korpamennyiségeket a gazdaközönség rendelkezésére bocsássák olyan áron, amely a gabonagyűjtési akció költségéhez igazodnék ugyan, de mégis olcsóbb lenne, mint a jelenlegi piaci ár. A beadványban ajánlja továbbá az OMGE azt, hogy az így nyert korpamennyiséget elhelyezi és belevonja ebbe az akcióba a gazdatársadalmi szervezeteket, aminek következtében ki lehet kapcsolni a közvetítő kereskedelmet és így a korpa ára ezzel is kisebb lesz.

LISZTSEGÍTSÉG A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOKNAK. A mezőgazdasági napzsámos munkások általában az ellátatlanok katasztrébe fel nem vehető, még akkor sem, az arató- és cséplőrész nélkül maradtak. Azonban, ha egyes arató- vagy cséplőrész nélkül maradt munkások a téli hónapokban munkaalkalom híján liszt szükségletüket nem tudják biztosítani, ezeknek bizonyos mértékű természetbeni támogatástól nem zárkozik el a minisztérium. A támogatás azonban csak az illető város kontingensén felül engedélyezendő liszt alakjában történhetik. Az inségesek a teljes fejadagot nem igényelhetik, hanem csakis az inségesek számához viszonyított esetenkénti lisztpótkiutalásról lehet szó.

NANSEN SARKUTAZÓ 60 ESZTENDÓS LETT. Berlinből jelentik: Egész Norvégia nagy lelkesedéssel ünnepelte Nansen Fridtjovot október 10-én 60 éves születésnapja alkalmából. Nansen nemcsak mint az északi sark kutatója és egyébként is kiváló földrajztudós szerzett hírnevet, hanem mint diplomata és emberbarát is az érdeklődés középpontjában áll. Nansen annakidején befolyásának egész súlyával mozdította elő Norvégország és Svédország szétválását, majd pedig mint Norvégia londoni követe képviselte hazája érdekeit. Most, mint ismeretes, az orosz éhínség enyhítésére alakult szervezetet vezeti, úgyszintén szenvedő hadifogoly véreink segítése és hazájukba juttatása körül is hervadhatatlan érdemeket szerzett, amelyekért most születésnapja alkalmából Magyarország is meghatótt szívvel fordul feléje. Nansen eddig *négyszáz* ezer különböző nemzetiségű hadifoglyot szabadított ki a fogságból.

A napokban adták át a forgalomnak a megjavított tokaji Tisza-hidat. Képünk a hidat a románok okozta rombolás állapotában mutatja be.

VÁGÓÁLLAT-PÓTVÁSÁROK ÉLETBELÉPTETÉSE.

A főváros tanácsa tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a földművelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértően a fővárosban szaporította a vásárok számát. Ezek szerint a vágó- és szűrőállatvásárok rendje további intézkedésig a következő: 1. marhavásár: csütörtökön fővásár, hétfőn és szombaton pótvásár; 2. juhvásár: hétfőn fővásár, kedden és pénteken pótvásár; 3. borjűvásár: kedden és pénteken fővásár, a többi köznapokon pótvásár.

GYENGE AZ IDEI MÉZTERMÉS. A földművelésügyi minisztérium illetékes osztályának értesítése szerint az idei méztermés olyan rossz, hogy csaknem az egész termelt mézet a méhetetésre kell fordítani. A minisztérium mindent megtesz, hogy a méhészek súlyos baján segítsen és így finomított cukor adományozásával akar segíteni a méhészeket. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a méhetető cukor kiosztását már megkezdte.

A KÜLÖNC HÁZTULAJDONOS. A fővárosi rendőrség figyelmét egy különc Szőlő-utcai háztulajdonosra hívták föl, aki nappal nagy ura életet él, szórja a pénzt, az éjszakáit azonban — noha nagyszerű lakása van — zúghelyen szalmaszákon tölti. Az igazoltatáskor a ebogaras háztulajdonos O. Szabó János földbirtokosnak mondta magát, de megállapítást nyert, hogy tulajdonképpen Ostafi János volt csendőr, aki 100,000 lelt lopott Nagyváradon. A különc csalót letartóztatták.

KÉT MILLIÓ NÉMET ESETT EL A VILÁGHÁBORÚBAN. A világháborúban elesett 11.357 német tényleges tisztséget és 1256 zászlós, vagyis az állomány 24,70/0-a, 35.493 tartalékos tisztséget, vagyis a 226.130 főnyi állomány 15,70/0-a. A szolgálaton kívüli és egyéb csoportba tartozó tisztek beszámításával összesen 52.000 német tisztséget és 1317 zászlós esett el a háború folyamán. Orvostisztséget 1399 halt hősi halált, továbbá 172 állatorvos és 287 orvosnövendék. A legénységi állomány vesztesége halottakban 1.751.805 ember, ezenkívül 14.000 gyarmati katonára, úgy, hogy az összveszteség halottakban 1.822.545 embert tesz ki.

MATRÓZLÁZADÁS A NYILT TENGEREN. A napokban erős fedezet mellett huszonnégy matrózt kísérték át Münchenen Hamburg felé, ahol tengerészeti törvényszék elé állítják őket. A matrózok nyílt tengeren fellázadtak az egyik német kereskedelmi hajó kapitánya ellen és bérköveteléssel léptek föl, úgy hogy a hajó kénytelen volt Triesztben kikötni, ahol a lázadókat átadták a rendőrségnek.

ÖNGYILKOS GYERMEK.

Pazdorfer Károly tizenhárom éves tanuló Budapesten, a Csörsz-utca 1. szám alatt szüleinek távollétében a kilincsekre felakasztotta magát. Hogy mi volt az oka a kis fiú öngyilkosságának, nem tudják. Az asztalon megtalálták az iskolakönyveit és elkészített leckéjét.

HÁRMAS HAJÓÖSSZE-ÜTKÖZÉS.

A Rowan nevű gőzös az ir tengeren a Szent Patrick-csatornán haladtában óriási kődben közvetlen egymásután két gőzessel ütközött össze, azután elsüllyedt. Az utasok közül hetvenhét ember megmenekült, tizenhatan eltűntek.

MEGTÖRLÁST! Nagy Sándor nagykanizsai 60 éves ember megunta az életét és bement az egyik kereskedésbe, ahol kötelet vett magának. Otthon azután felkötötte magát. Igen ám, de a portéka silány volt és a kötélt elszakadt. Nagy Sándor annyira felháborodott az eseten

hogy család címén feljelentette a kereskedőt. Az iratok a nagykanizsai bíróság előtt vannak.

MEGÖLTTE A VILLAM ÖKREIVEL EGYÜTT. A Bécs-újhely melletti Katzelsdorfban egy Walner József nevű gazdabembert a villám megyei munkája közben két ökrével együtt agyonujtotta.

KÁNIKULA ANGLIÁBAN. Angliában szokatlan hőség uralkodik. Így október 7-én Londonban olyan magasra szökött a hőmérséklet, hogy erre eddig még nem volt példa október hónapban.

AZ OROSZ ANYÁK MEGFOJTJÁK GYERMEKEIKET. Az Oroszországban pusztító éhínség borzalmai minden képzeletet fölülmúlnak. A Volga mentén fekvő több városban szülőik gyermekeikkel együtt a folyókba vetik magukat. Sok esetben a szülőik megfojtják gyermekeiket, hogy megszabadítsák őket az éhség- okozta kínoktól. Sok gyermek az erdőbe menekült, ahol gyökerekkel táplálkozik. Napról-napra emelkedik azoknak a gyermekeknek a száma, akiket szülőik elhagynak. A tatár köztársaságban az éhező gyermekek száma meghaladja az egy milliót.

MEGTALÁLTÁK SZENT IÁNOS EVANGELISTA SÍRHELYÉT. A szent János evangelista temploma körül végzett ásásoknál állítólag rábukkantak a szent sírhelyére.

SZIVÁRVÁNY

ELBESZÉLÉS
ÍRTA: TÁRNAJISTVÁN

(6. folytatás.)

Katonkáné sopánkodva kisérte ki a tornácig. — Jaj, hát csakugyan elmén? Na nem hittem volna. De ilyet... Hát akkor minden jót kívánok drága nász-

asszonyom. Ha erre jár, el ne kerüljön bennünket. Hiszen most már a fiát is idehaza leli, ha látni akarja.

Szépálné olyan sebesen fordult meg, mint az orsó, de akkor már Katonkáné betette az ajtót s így nem mondhatta el, ami nyelvén volt. A süket falaknak meg nem érdemes beszélni, úgy ér az valamit, ha hallják és bosszankodnak miatta. Elindult hát hazafele, de a kiskaput úgy bevágta maga után, hogy a tyúkok ijedten szaladtak szét és a kakas éktelenül kukorékolni kezdett.

István előtt még azonmód érintetlenül állott a pohár. Katonkáné odaült az asztalhoz, a másik székre.

— Hát nem iszol? Igyál már egy keveset!

— Van is nekem kedvem inni. Be vagyok én rúgva ital nélkül is.

— Ugyan ki volt az a rossz lélek, aki így lerészegített?

— Ma reggel hárman is mondták a nagyállomáson Debrecenben. Azóta forog velem a világ. Azt hiszem, mindenki rajtam nevet.

— Ugyan, ugyan. Okosabbak az emberek. Mindenkinek megvan a maga baja, nem ér rá a más dolgával törődni.

— Hát erre kellett nekem haza jönnöm? Erre a szegyenre? Mért tette velem ezt a csúfságot? Mért hozta rám ezt a gyalázatot?

— Látom, jól befeketítették előtted azt a szegény teremtet. Pedig talán nem is olyan nagy a vétked...

István átnyúlt az asztalon és megfogta az anyósa kezét. Úgy megszorította, mint egy vaskapocs, hogy az asszony felsziszent.

— Hát lehet annál nagyobb vétek, mint megcsalni a hitest urát, aki odaszenvet idegen rabságban? Amíg én ott kínlódtam a világ végén, irtottam az orosz erdőt, lecsigázva a fagytól, az éhségtől, ő addig megcsalt. Élte itthon mással a világot.

Katonkáné szabad kezével simogatta a férfi kezét. Mintha csillapítani akarná, ahogy a gyereket szokták, ha panaszkodik, nyüglődik.

— Sokáig nem tudtunk rólad semmit. Egyszer aztán Molnár Sándor írta, hogy elpusztultál. Hogy amikor ott Cibériában a nagy betegség itott a mieink között, te is ott maradtál.

— Tudom, vót itthon öröm...

— Dehogy is vót, dehogy is vót. Meggyászoltunk, megsirattunk. Még most is feketében jár utánad. Misét is mondatott érted, hogy békében nyughass.

István belekönyökölt az asztalba. A fejét behajította a tenyerébe s úgy szólott, halkán, lassan, mintha keresgélne, hogy is volt.

— Januárban indultam el. Meztláb mentem a jégen, havon, hogy a csurgó vérem odafagyott a sebes talpamhoz. Napokig

éheztem, míg egy falat száraz kenyérhez juthattam. Csoda, hogy birtam. 97-en indultunk el s harmadmagammal jöttem meg. A többi elmaradt, ki itten, ki

ottan. Amikor úgy éreztem, hogy vége mindennek, nekem is ott kell maradnom, akkor azt morzsoltam magamban, hogy otthon vár a párom, a szerelmes párom, meg a fiam, a kicsi fiam. És új erőre kaptam. És vonszoltam magam tovább, hogy ha már el kell pusztulnom, itt pusztuljak el az ő közelükben, akiket úgy szerettem, hogy végigjárnám értük minden szenvedésem előlről, ezerszer... És tessék...

Ráborult az asztalra, úgy gyötörte magát némán, hangtalanul, csak a válla rándult néha egyet-egyét a nagy indulattól, ami a szívében forrott.

Katonkáné is hallgatott. A sírás fojtogatta, ahogy itt látta összetörve ezt a nagy kékszemű, gyermekszívű embert, akit ők olyan nagyon szerettek. Azután megszólalt, lágyan, szeliden, aprózza a dolgot, azt a kényes ügyet, ami éket ütött ennek a szerető emberpárnak a meggyötört szíve közé. Más most a hangja, mint amikor Szépálnéval osztozott. Jóságos, anyai, tele szánakozással, segíteni akarással.

— Hát az ő élete sem volt jobb a zaklatott ebénnél. Dolgozott éjjel-nappal, hogy megélhessen a porontyával. Mert az a kilenc forint segély, amit utánad szedett, még ecetre sem volt elég. Vett valami állatot, azt felhizlalta, eladta. Az árán kiárendált egy darabka gazdátlan földet, azt bevetette, hogy legalább a pusztá kenyerük meglegyen. Maga szántott egy játszó gyerek segedelmével. Maga vetett és amikor aratni kellett, maga fogta meg a kaszát, mert embert aranyért sem lehetett kapni, nemhogy olyan kicsi bérért, amit ő tudott fizetni. Vágta gyöngye asszony kézzel az életet, ameddig bírta. De nem sokáig bírta. Megbetegedett forró lázban, ágynak esett, épen aratás derekán. Az élet megérett a földön, pergett a mag ki a kalászból. A kenyér. A maga, meg a gyereke kenyere. És nem tudtunk segíteni. Téged hívott a lázában mindég. Téged kívánt olyan szívtépő sirással, hogy meg kellett hallanod még ott is Cibériában. Én is csak sírni tudtam vele, segíteni én sem. Akkor jött haza Kecskés Gábor. Egy évre engedték haza, merhogy meglőtték a lábát. Biccentett is rá egy keveset. Ő megtudta a nyomorúságunkat, hiszen jó szívvvel volt hozzánk mindég. Ő is akarta a Pannit, tudod...

— Tudom. Éppen azért...

— Eljött hozzánk, meghallgatta a panaszunkat és elszegődött hozzánk. Pedig hívták három anyyi bérre is, mint amennyit mi tudtunk neki adni.

— Azt hiszem. Uratlan asszonynál a cseléd is úr.

— Ne bántsát ötet István. Nem vót az rossz ember. Ha ő nem lett volna, úgy lehet, ma csak a sírjukat lelnéd. Az asszonyodét is, meg a gyerekedét is.

VÁSÁR ÉS PIAC

Október 23-án.

Gabonavásár. (Fővárosi árak.) Búza 1780—1780 K, rozs 1880—1850 K, takarmányárpa 1550—1600 K, sörárpa 1625—1700 K, repce 2400—2500 K, tengeri szemes 1750—1800 K, tengeri csöves 1040—1060 K, zab 1880—1400 K, kőles 1550—1600 K, fehér bab 1600—1650 K, tarka bab 1800—1850 K, új bab 1900—2000 K. Az árak a feladó állomáson értendők 100 kilogrammonként.

Takarmányvásár. Elsőrendű széna 700—750 K, búkköny és muhar 750—800 K, lucerna 700—750 K, szalma 880—850 K, takarmányszalma 400—450 K.

Vetőmagvak. Árak nyersáért 100 kilogrammonként: Lóheremag 10.000—11.000 K, lucernamag 9000—11.000 K, biborheremag 3000—3200 K, mák 7300—7400 K, cirokmag 1100—1200 K, viktória borsó 1800—2000 K, napraforgómag 1700—1750 K, lenmag 8500—3600 K, kendermag 2700—2800 K, tavaszi búk köny 1500—1600 K.

Szarvasmarhavásár. Kilogrammonként élősúlyban: Bika jobbminőségű 42—55 K, bika silányabb 25—38 K, ökör jobbminőségű 48—62 K, ökör közép 30—42 K, ökör alárendelt minőségű 16—26 K, tehén 22—42 K, bivaly 18—25 K, növendék 19—26 K, kicsontozni való 15—19 K.

Lóvásár. Nehéz igasló 20.000—65.000 K, könnyű igasló 10.000—26.000 K.

Sertésvásár. Kilogrammonként élősúlyban: Fialat nehéz sertés 98—110 K, fiatal középminőségű 92—96 K, könnyű sertés 68—85 K, öreg sertés nehéz 85—110 K, öreg közép 70—90 K, silány minőség 55—70 K. Szalonna háromtáblás 150 K, négytáblás 145 K, könnyű 130 K. Zsír 185 K. Sovány-sertés árak: vészelt 70—75 K, nem vészelt 60—65 K.

Borjú- és juhvásár. Borjú 24—52 K, juh 18—92 K kilogrammonként élősúlyban.

Bor és szesz. A szüret a szép időjárás mellett tovább halad. Az eredmény mennyiségileg sok vidéken jelentősen nagyobb, mint azt a termelők várták. — A szeszüzletben a forgalom igen élénk volt és finomított szesz adózva, helyben házhoz szállítva, 255 K-ig, adózatlanul 155 K-ig (+8 korona városi adó) került forgalomba.

Idegen pénznemek legmagasabb ára. 1921. október 23-án: Egy drb Napoleon-arany 2450 K, angol font 2130 K, dollár 890 K, francia frank 39 K 25 f, lengyel marka 18 f, német marka 5-20—40 K, olasz lira 21 25 K, osztrák korona 28 K 50 f, orosz rubel 40 f, cseh szokol 8-30—25 K, román lei 6-10—20 K, szerb dinár 9 9-90—10- K, svájci frank 18 K 97 f, 1 ezüstkorona 27-50 papirkoronát ér. 100 magyar koronáért Zürichben 0-75 svájci frankot fizettek.

REJTVÉNY

Beküldte: ifj. Szücs Bálint (Tiszabura).

A rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 46-ik számunkban közöljük.

A 40-ik számunkban közölt képrejtvény helyes megfejtése:

Minden embernek van hibája.

Megfejtették: Védördy Gusztáv, Boros Mihály, idb. Boros Pál, Király Lajos, Pethy Antal, Kovács Sándor, Kiss Péterné, Szabó Pál, Kunossy János, Szőke Sándor.

Jutalomkönyvet nyertek: Pethy Antal, Szőke Sándor, Kiss Péterné, Szabó Pál, Kunossy János.

A 41-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

Főszerkesztő: MESKÓ PÁL. Főmunkatárs: BUDAY BARNA.

Felelős szerkesztő: SCHANDL KÁROLY DR.

Felelős kiadó: MESKÓ PÁL.

„Ergon” ipari és kereskedelmi r.t.

Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. szám.

Központi igazgatás — Áruosztály — Műszaki és ipari osztály —
Jogügyi osztály — Közellátási osztály — Külkereskedelmi osztály.

IV., Piarista-utca 5.

Textilosztály
Régiségüzem.

IV., Váci-utca 17.

Ingtalanosztály.

V., Nádor-utca 26.

Tőzsdeosztály.

Húsüzem.

IX., Mátyás-utca 9.

F i ó k o k :

1. sz. Klauzál-tér 3. sz. Központi csarnok
2. sz. Garay-tér 4. sz. Bajnok-utca

Külföldi fiókok és képviselők:

WIEN.

Telefon: 54562.

III. Schwarzenbergplatz 5/a

GRÁZ.

Telefon: Interurban 1008.

III., Peinlichgasse 13.

PÁRIS,

39 rue de Grenelle.

BELGRÁD,

Kozantchichef

venatz 22.

Az „ERGON” üzemeinek és iparvállalatainak nagyarányú terjeszkedése és fejlődése szükségessé teszi, hogy a közeljövőben alaptőkéjét felemelje. Amerikai magyaraknak kiválóan alkalmas tőkebefektetési alkalom. Kérjen az „ERGON” budapesti főtisztviselőjétől V., Vörösmarty-tér 3. levélben felvilágosítást, amire azonnal kimerítő és részletes választ kap.

SZABADON VÁLASZTHAT AZ ALÁBBI NÉGY NAPTÁR KÖZÖTT

**de ha nem tud választani, úgy
rendelje meg mind a négyet!**

Az Uj Barázda Naptár 1922. évre . . . 30 cent
Nagy Kepes Családi Naptár 1922. évre 30 cent
Vasárnap Naptára 1922. évre 20 cent
A Falu Naptára 1922. évre 20 cent

Fenti naptárak teljesen szakítottak azzal — az eléggé nem kárhóztatható felfogással — hogy a falvak népének és a kisiparosnak jó az alantas és értéktelen ponyvairás is. Ellenkezőleg a szerkesztők arra az egyedül helyes álláspontra helyezkedtek, hogy tartalomban, kiállításban minden tekintetben künön naptárakat adjanak, amelyek amellet hogy oktatnak, nélkülözhetetlen tanácsadók, egyben nemes szórakozást is nyújtanak. — A naptárakban megtaláljuk a lefolyt es. tendő politikai életének kimagasló mozzanatait, a nagyvilág képekkel gazdagon tarkított eseményeit, ismeretterjesztő cikkeket a tudomány, irodalom és művészet széles köréből, közöttük értékes mezőgazdasági tanulmányokat: azután illusztrát elbeszéléseket, verseket, hasznos útbaigazításokat és a nélkülözhetetlen naptári részt. Az ismeretterjesztő cikkek szerzői a mezőgazdasági tudomány legjelesebb művelőinek sorából kerültek ki, az elbeszéléseket és verseket a legjobb magyar írók írták. A fényképeket Jelfy Gyula ismert nevű fotóriporter, a rajzokat pedig Gebhart Tibor és Drahos Jenő jeles művészek készítették.

FALUSI LEVELEK.

tet, benső családiasság, munkakedv és derült életfeligas sugárik ki. A tetszetős címlappal bíró értékes könyv ára **30 cent.**

Ezen a címen érdekes levélgűjtemény jelent meg a «Vasárnap» című képes hetilap kiadásában. A leveleket falusiak, nagybörésben földművesemberek, valamint ezeknek fiai és leányai írták. Végtelenül kedves, üde írások ezek, melyekből Istennek tisztelete, rendíthetetlen hazaszeretete, **30 cent.**

A magyar földreformtörvény végrehajtása

megvalósulás előtt áll s így

minden amerikai magyart feltétlenül érdeklí a

Földreformtörvény magyarázata — Hogyan lehet földhöz jutni?

című füzet, mely a törvény teljes szövegét Jakabházy János dr. ügyvéd, a Magyar Gazdaszövetség ügyésze, az «Uj Barázda» jogi tanácsadója, mindenki számára könnyen érthető, magyarázatait tartalmazza. — **A füzet ára 20 cent.**

Ezen könyvek, úgyszintén bármilyen Magyarországon megjelent könyv megrendelhető a „Vasárnap” kiadóhivatalában **Budapest, IV., Múzeum-körút 1.**

FIGYELEM! Az AMERICAN EXPRESS COMPANY az átutalásoknál 50 dollárig csak 50 centet számít. — Költségmegtakarítás céljából ajánlatos tehát, hogy többen együtt egy utalványon utalják át megrendelésüket, a megrendelési adataikat pedig levélben közlik.

Amerikai magyarok figyelmébe!

A „HANGYA“

Termelő-, Értékesítő- és Fogyasztási Szövetkezet

Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

a legnagyobb magyar szövetkezeti központ.

Alakult 1898-ban.

A földmivelő és városi polgárok milliói vannak táborában. A fogyasztókat egyesíti s jutányos áruval látja el. A termelők és fogyasztók közé tőlakodó üzereket kiküszöböli. Saját gyáraiban állít elő jó és olcsóbb árukat. Az uzsorától megszabadította és a drágítás ellen védi a megélhetéssel küzdő kisembereket. Az ország legnépszerűbb áruforgalmi intézménye.

Ötödik helyen áll a világ nagy fogyasztási szövetkezeti központjai között!

Az ország gazdasági feltámadásának leghatalmasabb tényezője! — A külföldön élő magyarok támogassák a hazáért otthon dolgozókat!

Hogy mily bizalommal viseltetik a Hangya iránt a magyar nép, azt a következő számok mutatják:

a Hangya szövetkezeteinek száma Csonka-Magyarországon 1950;

a Hangya szövetkezeteinek száma egész Magyarországon 3310.

Forgalma árukban az 1920. évben 1,370.000.000 kor.

Alaptőkéje 1921 októberben . . . 240,000.000 kor.

Legjobb pénzelhelyezés Magyarországon, ha jegyez 1000 koronás Hangya-alapítványi üzletrészt.

Jelenleg 2 és $\frac{1}{4}$ dollárt fizet csak egy alapítványi üzletrészért, amely öt százalék kamatot hoz évenként.

Felmondható papír! Az üzletrészbefizetések egyelőre a m. kir. postatakarék-pénztár útján eszkozlendők, addig is, amíg erre vonatkozólag egy amerikai céggel megállapodunk. A levelezés a „Hangya“ szövetkezet budapesti központjához intézendő.

A jegyzés és befizetés módját a mellékelt körlevél mondja el.

A «Hangya» központ irodái és az új székház.

Részlet a «Hangya» központ árúraktárából.

JEGYZÉSI MÓDOZATOK.

Kérjük a belépési nyilatkozat (törzskönyvi-lap) rovatait olvasható irással kitölteni. Egy darab 1000 koronás „Hangya” központi alapítványi üzletrész ellenértéke fejében, beleértve költségeinket is, ezidőszent két és egynegyed dollár utalandó át dollár értékben a M. kir. Postatakarékpénztár útján a „Hangya” Szövetkezet budapesti központjának. A kitöltött törzskönyvi lapokat sziveskedjék további intézkedésig közvetlenül a «Hangya» címére: (Budapest) elküldeni. **Fontos, hogy a befizetés ugyanazon név alatt történjék, amely névre a törzskönyvi-lap kiállított, mert az üzletrészeket is ugyanazon névre állítjuk ki.** Az üzletrészt szelvényeivel ellátva (első szelvény 1922. év) eljuttatjuk azon címre, melyet a jegyző fél a megjegyzés rovatban megjelölt, akár itt Magyarországon, akár Amerikában. Az évi osztalékot az évi rendes közgyűlés és a szelvények beküldése után mindig oda fogjuk küldeni, ahova kívánja. Amennyiben újabb jegyzések céljából törzskönyvi lapokra lenne szükség, kérjük, hogy azt velünk levél útján közölni sziveskedjék, aminek megtörténte után tetszésszerinti számú törzskönyvi lapot bocsátunk rendelkezésére. — Sziveskedjék a «Hangya» alapítványi üzletrészek jegyzését ismerősei körében is terjeszteni.

Amerikai Testvérünk!

A «Hangya» milliárdos forgalmának lebonyolításához már igen nagy forgólőke szükséges, melynek előteremtéséről azoknak kell gondoskodniuk, akik a szövetkezeti intézmények fejlődését kívánatosnak tartják. A «Hangya» mint az ország legelső, legjellegzetesebb, legjobban megalapozott kereskedelmi intézménye, akkor áll rendületlenül és akkor mehet még nagyobb lendülettel előre a kitűzött célok felé, ha pénzügyileg függetlenítheti magát mindazoktól, akik hatalmukat féltve, féltékenykedve nézik a «Hangya» népszerűségét és fejlődését.

Ez év január elsejétől kezdve mai napig körülbelül 140 millió értékben jegyeztek 1000 koronás alapítványi üzletrészt a szövetkezeti eszme hívei, úgy hogy jelenleg a «Hangya» alaptőkéje már 240 millió koronára rug. Mindez azonban még nem elegendő a milliárdos áruforgalom lebonyolításához. Folyó évi áruforgalmunk meg fogja közelíteni a 2 milliárdot. Ha több és olcsóbb forgatóke áll rendelkezésünkre, több és olcsóbb árút szállíthatunk szövetkezeteinknek.

Hogy milyen biztos befektetés a «Hangya»-nál jegyzett alapítványi üzletrészt, azt leginkább bizonyítja az a 6000 lelkész, tanító, jegyző, kisbirtokos, földművelő, szövetkezet, akik a múlt évben alapítványi üzletrészeket jegyeztek. Az üzletrészek biztonságát és jövedelmezőségét bizonyítani tehát fölösleges.

Ebből most már az következik, hogy akinek pénze van, amelyet biztos helyen akar gyümölcsöztetni, leghelyesebben cselekszik, ha egy vagy több ezer koronás alapítványi üzletrészt jegyez. Az igaz, hogy ez 5%-nál többet kamatozni nem fog, de ezt a kamatot meghozza mindig, mert 23 év óta 5%-nál kisebb kamatot a «Hangya» nem fizetett.

Tisztelettel kérjük szíveskedjék intézetünk alapjait üzletrészek jegyzésével erősíteni és ismerőseit s barátjait is felkérni, hogy támogassanak bennünket abban a küzdelemben, melyet a polgárság gazdasági érdekeinek megvédése céljából 23 év óta folytatunk.

Alant mellékelve küldünk egy jegyzési űrlapot felhasználás, esetleg valamelyik ismerőshöz leendő eljuttatás céljából. Az alanti törzskönyvi lap hátlapján közöljük a jegyzési, a befizetési és egyéb elszámolási módokat, amelyek felhasználásával tagjaink sorába iktathatjuk és a kiállított üzletrészeket a kívánt módon deponálhatjuk.

A magyarellenes törekvések alattomos és nyílt szószólói elsősorban a «Hangya»-t szeretnék fejlődésében megakadályozni, mert tudják, hogyha a «Hangya» erősödik, akkor megerősödött az ország és eltűnnek a közgazdasági élet fórumáról azok a kártevő elemek, amelyek az erkölcsi alapokra épített gazdasági fejlődés útjában állnak.

Szíves támogatását kérve és nagybecsű értesítését várva, maradunk

hazafias üdvözlettel

„HANGYA”

TERMELŐ-, ÉRTÉKESÍTŐ- ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG SZÖVETKEZETI KÖZPONTJA

Postacímünk: Budapest, «Hangya» IX., Közraktár-utca 34.

Itt levágandó!

„HANGYA” Termelő-, Értékesítő- és Fogyasztási Szövetkezet a Magyar Gazdaszövetség Szövetkezeti Központja.

TÖRZSKÖNYVI-LAP

Alapítványi tagok részére (amerikai jegyzés).

Ezennel kijelentem, hogy a «Hangya» Termelő-, Értékesítő- és Fogyasztási Szövetkezet a Magyar Gazdaszövetség Szövetkezeti Központja alapszabályai szerint a szövetkezetbe az általam alább jegyzett alapítványi üzletrészekkel belépek s alávetem magamat minden az alapszabályokból folyó kötelezettségnek s tudomásomra szolgálnak azon jogok, melyeket az alapszabályok az intézeti üzletrészes tagoknak biztosítanak.

A tag által töltendő ki (olvasható aláírást kérünk)	A jegyzett üzlet- részek		Megjegyzések
	db szám	dollár	
Név:			
Foglalkozás:			
Pontos részletezett lakcim:			
.....			
Ellenérték befizetési helye:			

Kelt..... 192.....

A jegyző fél sajátkezü aláírása.

A BUDAPESTI

MAGYAR-OLASZ BANK

Budapest, V. ker., Nádor-utca 16-18. szám

képviselője az Egyesült-Államokban a

BANCA COMMERCIALE ITALIANA

Agency in New-York

62-64 William Street, NEW-YORK, N. Y.

Telephone: John 1000.

Alaptőke 400,000.000 Lira

Tartaléktőke . . . 176,000.000 Lira

Budapesti alapításunk és levelezőnk.

A MAGYAR OLASZ BANK
fiókjai**MAGYAR OSZTÁLY.** Szombaton nyitva délután 4³⁰-ig.Felvilágosításért írjon **MAGYARUL** a bank címére.

Egyenes és a leggyorsabb összeköttetés Magyarországgal,

Erdéllyel s a megszállott területekkel. Pénzküldés posta

és sürgöny útján a legolcsóbb napi árfolyam mellett.